Uitspraak Commissie van Beroep 2018-024 d.d. 5 april 2018
(mr. W.J.J. Los, voorzitter, mevr. mr. A. Smeeing-van Hees, mr. R.J.F. Thiessen, mr. A. Bus en F.R. Valkenburg AAG RBA, leden, en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris)

Samenvatting

In verband met het in het verschiet liggende einde van zijn dienstverband en de in verband daarmee door de werkgever aangekondigde uitkering heeft Belanghebbende aan de Bank de opdracht gegeven een 'Stamrechtrekening' op naam van een nog in oprichting zijnde stamrechtvennootschap te openen. De Bank is hiertoe overgegaan.
Na het einde van het dienstverband heeft de werkgever van Belanghebbende de waarde van het toegezegde stamrecht gestort op de Stamrechtrekening. Twee dagen nadien is een bedrag van € 225.000,- - zonder omschrijving - overgeboekt van de Stamrechtrekening naar de Privérekening van Belanghebbende. Kort daarna heeft nogmaals een overboeking (van ongeveer dezelfde hoogte) van de Stamrechtrekening naar de Privérekening plaatsgevonden.
Daarna is het hiervoor genoemde bedrag van € 225.000,- (met als omschrijving 'retourboeking') teruggeboekt van de Privérekening naar de Stamrechtrekening.
In de jaarrekening van de stamrechtvennootschap voor het jaar 2002 is een waarde opgenomen die is berekend op basis van de storting van het toegezegde stamrecht minus de 'retourboeking' van € 225.000,-.
Vervolgens heeft de belastinginspecteur de totale waarde van het stamrecht gerekend tot het belastbare inkomen uit werk en woning en aan Belanghebbende ter zake een navorderingsaanslag opgelegd.
Belanghebbende stelt dat de Bank de beide overboekingen zonder opdracht heeft uitgevoerd en heeft de Bank aansprakelijk gesteld voor de hierdoor door hem geleden schade ter hoogte van € 915.094,-.
De Commissie van Beroep is - evenals de Geschillencommissie - van oordeel dat Belanghebbende zijn stelling dat de Bank de beide overboekingen zonder opdracht heeft uitgevoerd niet aannemelijk heeft gemaakt.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in beroep

1.1 De Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (verder: Geschillencommissie) heeft op 23 november 2016 (dossiernummer [nummer]) een bindend advies gegeven op een klacht van Belanghebbende tegen de Bank.

1.2 Bij een op 20 december 2016 ontvangen beroepschrift heeft Belanghebbende bij de Commissie van Beroep financiële dienstverlening (verder: Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen het bindend advies.

1.3 De Bank heeft een op 31 januari 2017 gedateerd verweerschrift ingediend.

1.4 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 11 september 2017. Partijen zijn aldaar verschenen en hebben hun standpunten toegelicht en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in het bindend advies van 23 november 2016 onder 2.1 tot en met 2.7. Die feiten zijn niet betwist en worden voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 Belanghebbende had begin 2002 een privérekening met nummer [nummer privérekening] bij de Bank (hierna: 'Privérekening'). Hierop waren destijds van toepassing de Algemene Bankvoorwaarden 1995. Die voorwaarden vermeldden, voor zover thans van belang, het volgende:

> ***Artikel 12: Controle bankbescheiden***
> *Indien de bank constateert dat zij in bevestigingen, rekeningafschriften, nota's of andere opgaven aan de cliënt een fout of een vergissing heeft gemaakt, is de bank verplicht de cliënt daarvan zo spoedig mogelijk in kennis te stellen.*
>
> *De cliënt is verplicht de door de bank aan hem gezonden bevestigingen, rekeningafschriften, nota's of andere opgaven terstond na ontvangst te controleren. Voorts dient de cliënt te controleren of door of namens hem gegeven opdrachten door de bank juist en volledig zijn uitgevoerd. Bij constatering van een onjuistheid of onvolledigheid is de cliënt verplicht de bank daarvan zo spoedig mogelijk in kennis te stellen.*
>
> *In de hiervoor bedoelde gevallen is de bank verplicht om de door haar gemaakte fouten en vergissingen te herstellen.*
>
> ***Artikel 13: Goedkeuring bankbescheiden***
> *Indien de cliënt de inhoud van bevestigingen, rekeningafschriften, nota's of andere opgaven van de bank aan de cliënt niet heeft betwist binnen twaalf maanden nadat die stukken redelijkerwijze geacht kunnen worden de cliënt te hebben bereikt, geldt de inhoud van die stukken als door de cliënt te zijn goedgekeurd. Indien in dergelijke stukken rekenfouten voorkomen, is de bank bevoegd en verplicht die rekenfouten te herstellen, ook nadat genoemde termijn van twaalf maanden is verstreken.*

3.3 In verband met het in het verschiet liggende einde van zijn dienstverband en de in verband daarmee door de werkgever aangekondigde uitkering heeft op 19 februari 2002 een gesprek tussen Belanghebbende en de Bank plaatsgevonden. Belanghebbende heeft de Bank in dat gesprek opdracht gegeven tot het openen van een ondernemersrekening (hierna: 'Stamrechtrekening') op naam van een nog in oprichting zijnde stamrechtvennootschap. Op 21 februari 2002 heeft de Bank de Stamrechtrekening geopend.

3.4 Op 28 februari 2002 is het dienstverband van Belanghebbende met zijn werkgever geëindigd. In verband hiermee heeft de werkgever van Belanghebbende een aanspraak op een periodieke uitkering (een stamrecht) toegezegd waarvan de waarde is vastgesteld op € 1.361.340,65.

3.5 Op 12 maart 2002 heeft de werkgever een bedrag van € 1.361.340,65 gestort op de Stamrechtrekening. Op 14 maart 2002 (valutadatum 12 maart 2002) is – zonder omschrijving - een bedrag van € 225.000,- van de Stamrechtrekening naar de Privérekening van Belanghebbende overgeboekt.

3.6 Op 14 maart 2002 heeft de notaris verklaard dat de Stamrechtrekening op naam van de stamrechtvennootschap (toen nog in oprichting) is geopend.

3.7 Op 3 april 2002 is de stamrechtvennootschap opgericht.

3.8 Op 10 april 2002, met valutadatum 4 april 2002, is een bedrag van € 226.890,- (met als omschrijving 'OVB naar privé') van de Stamrechtrekening naar de Privérekening overgeboekt.

3.9 Op 19 april 2002, met valutadatum 4 april 2002, is een bedrag van € 225.000,- (met als omschrijving 'retourboeking') teruggeboekt van de Privérekening naar de Stamrechtrekening.

3.10 In de jaarrekening van de stamrechtvennootschap voor het jaar 2002 is een stamrecht-verplichting jegens Belanghebbende opgenomen, met een waarde van € 1.171.956,37, berekend op basis van een storting van € 1.136.340,65. Er is geen terugbetalingsverplichting opgenomen met betrekking tot het naar de Privérekening overgeboekte bedrag van € 225.000,-.

3.11 De belastinginspecteur heeft de waarde van € 1.171.956,37 gerekend tot het belastbare inkomen uit werk en woning en ter zake een navorderingsaanslag aan Belanghebbende opgelegd. Belanghebbende heeft daartegen bezwaar gemaakt.

3.12 Eind 2012 heeft Belanghebbende contact opgenomen met de Bank over de overboeking van het bedrag van € 225.000,- naar de Privérekening. Bij e-mail van 16 november 2012 heeft hij de Bank onder meer meegedeeld:

> Begin 2002 heb ik met [naam 1] gesproken betreffende de aanzuivering van onze rekening [nummer privérekening] ad 225 K Euro. Ik heb toen aangegeven dat een stamrecht B.V. in oprichting was en dat hierop een bedrag zou worden gestort, door mijn toenmalige werkgever, [naam 2], zijnde een afkoop. Na

binnenkomst van dit bedrag zou ik vervolgens overgaan tot de eerdergenoemde aanzuivering, teneinde een en ander hierna, in rekening-courant-verhouding binnen de B.V., verder te verwerken. Bij binnenkomst van het totale bedrag op de stamrecht B.V. i.o., heeft [naam 1] gemeend - zonder mijn instructies, c.q. zonder mij dit te laten weten - dit bedrag van de stamrecht B.V. af te boeken en vervolgens over te maken naar de privérekening, ter aanzuivering.

3.13 Op 14 november 2014 heeft de Hoge Raad een arrest uitgesproken in de cassatie-procedure tussen de Staatssecretaris van Financiën en Belanghebbende (HR 14 november 2014, ECLI:NL:HR:2014:3194). Samengevat weergegeven heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de stamrechtvennootschap aan Belanghebbende niet een stamrecht heeft toegekend met een waarde van het volledige door de werkgever uitgekeerde bedrag van € 1.361.340,65, maar € 1.136,340,65, dus € 225.000,- minder (zijnde het onder 3.5 genoemde bedrag dat naar de Privérekening was overgeboekt). De aanspraak op periodieke uitkeringen zoals Belanghebbende die van zijn werkgever had gekregen, was daarmee gedeeltelijk afgekocht. Op grond van de wet diende daarom de volledige waarde van de aanspraak tot het loon van Belanghebbende (en daarmee tot het inkomen van Belanghebbende uit werk en woning) te worden gerekend. De Hoge Raad is blijkens zijn arrest in cassatie ervan uitgegaan dat de Bank zonder opdracht daartoe te hebben ontvangen, het bedrag van € 225.000,- op de Privérekening heeft overgeboekt.

3.14 Op 9 januari 2015 heeft Belanghebbende de Bank aansprakelijk gesteld voor de schade die hij heeft geleden door het door hem gestelde handelen van de Bank. De Bank heeft op 19 februari 2015 de aansprakelijkheid van de hand gewezen. Belanghebbende heeft zijn klacht vervolgens voorgelegd aan Kifid.

3.15 Belanghebbende heeft bij de Geschillencommissie geklaagd dat de Bank, zonder opdracht daartoe te hebben ontvangen, op 14 maart 2002, met valutadatum 12 maart 2002, een bedrag van € 225.000,- en - zoals Belanghebbende ter zitting bij de Geschillencommissie daaraan heeft toegevoegd - op 10 april 2002, met valutadatum 4 april 2002, een bedrag van € 226.890,- heeft overgeboekt van de Stamrechtrekening naar de Privérekening. Onder verwijzing naar het onder 3.13 genoemde arrest van de Hoge Raad stelt Belanghebbende dat hij door het handelen van de Bank een schade van € 915.094,- heeft geleden.

3.16 De Geschillencommissie heeft in haar bindend advies voorop gesteld dat het op de weg van Belanghebbende ligt om zijn - door de Bank betwiste - stelling dat de overboeking van € 225.000,- zonder zijn goedkeuring heeft plaatsgevonden aannemelijk te maken. In aansluiting hierop heeft de Geschillencommissie overwogen dat het niet voor de hand ligt dat een bankmedewerker eigenhandig overgaat tot een overboeking van € 225.000,-. Anders dan Belanghebbende acht de Geschillencommissie de gehanteerde terminologie in de omschrijving van de overboekingen - Belanghebbende stelt dat die duidt op jargon van bankmedewerkers - weinigzeggend. De Geschillencommissie is van oordeel dat ook daarmee niet is komen vast te staan dat de Bank de overboeking zonder opdracht van Belanghebbende heeft uitgevoerd.
De Geschillencommissie heeft in haar bindend advies voorts overwogen, kort weergegeven, dat Belanghebbende ook anderszins niet aannemelijk heeft kunnen maken dat de Bank de voornoemde overboeking van € 225.000,- heeft uitgevoerd zonder daartoe opdracht te hebben ontvangen.

De Geschillencommissie is tot de conclusie gekomen dat de klacht van Belanghebbende ongegrond is, dat de vordering van Belanghebbende dient te worden afgewezen en dat dit alles ook geldt met betrekking tot de ter zitting van de Geschillencommissie naar voren gebrachte op 10 april 2012, met valutadatum 4 april 2002, plaatsgevonden overboeking ter hoogte van € 226.890,- (zie hierboven onder 3.15).

4. Beoordeling van het beroep

4.1 Belanghebbende heeft in zijn beroepschrift opgenomen welke bezwaren hij heeft tegen het bindend advies van de Geschillencommissie. Ter mondelinge behandeling heeft Belanghebbende zijn bezwaren nader toegelicht. De Bank heeft hierop gereageerd.
De Commissie van Beroep zal de bezwaren hierna bespreken.

bezwaar 1:

de bewijslast met betrekking tot de opdracht tot overboeking van het bedrag van € 225.000,-

4.2 Belanghebbende stelt dat de Bank op 12 maart 2002 eigenhandig - en dus niet in opdracht van hem - het bedrag van € 225.000,- heeft overgeboekt van de Stamrechtrekening naar de Privérekening.
Ter ondersteuning van zijn stelling verwijst Belanghebbende naar het arrest van de Hoge Raad van 14 november 2014 (zie hierboven onder 3.13). In dat arrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de totstandgekomen stamrechtovereenkomst door genoemde overboeking slechts deels is uitgevoerd, met als gevolg dat de door de werkgever van Belanghebbende aan hem toegekende aanspraak op periodieke uitkeringen gedeeltelijk is afgekocht en de volledige waarde van die aanspraak tot het inkomen uit werk en woning diende te worden gerekend.
Belanghebbende voert aan dat de Hoge Raad in zijn arrest (onder 2.1.6) ervan is uitgegaan dat de Bank die overboeking heeft verricht zonder daartoe opdracht te hebben gekregen en dat daarmee - zo begrijpt de Commissie van Beroep – vast staat dat hij geen opdracht tot overboeking heeft gegeven.
De Bank heeft betwist dat zij zonder opdracht van Belanghebbende de genoemde overboeking van € 225.000,- heeft verricht.

4.3 De Commissie van Beroep stelt voorop dat bij bewijslevering als uitgangspunt geldt dat degene die stelt dat een ander een fout heeft gemaakt, die stelling moet bewijzen dan wel aannemelijk moet maken. Op Belanghebbende rust daarom de bewijslast van zijn stelling dat de overboeking van € 225.000,- is verricht zonder opdracht van Belanghebbende.
Anders dan Belanghebbende betoogt, leidt het gegeven dat in een andere zaak (in dit geval de belastingzaak die aan de Hoge Raad is voorgelegd) van genoemd (foutief) handelen van de Bank is uitgegaan niet tot het vaststaan van dat handelen van de Bank in de onderhavige zaak. Dit komt omdat de Bank in die andere zaak (bij de Hoge Raad) geen partij is geweest en dus niet in de gelegenheid is geweest op dat punt verweer te voeren.

De Commissie van Beroep zal daarom moeten beoordelen of Belanghebbende in de onderhavige zaak - met de Bank als wederpartij - voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat hij geen opdracht tot de overboeking van het bedrag van € 225.000,- heeft gegeven.

bezwaar 2:

de waardering van het - door Belanghebbende - te leveren bewijs

4.4 De Commissie van Beroep stelt voorop dat het niet bij voorbaat aannemelijk is dat de Bank de overboeking zonder opdracht of instemming van Belanghebbende heeft uitgevoerd. Belanghebbende moest in de desbetreffende periode een ongeoorloofde debetstand op de Privérekening aanzuiveren tot een bedrag van ongeveer € 225.000,- en de stamrechtvennootschap heeft een stamrecht toegezegd op basis van het resterende bedrag van € 1.136.340,65. De overboeking past in deze context.

4.5 Bij de waardering van hetgeen over en weer in het kader van de bewijslevering is gesteld moet verder worden betrokken dat uit artikel 12 van de destijds geldende Algemene Bankvoorwaarden (zie hierboven onder 3.2) voortvloeit dat Belanghebbende verplicht was de door de Bank aan hem gezonden rekeningafschriften terstond na ontvangst te controleren en dat hij voorts diende te controleren of de door of namens hem gegeven opdrachten door de Bank juist en volledig waren uitgevoerd. Daarbij is opgenomen dat bij constatering van een onjuistheid of onvolledigheid de cliënt verplicht is de Bank daarvan zo spoedig mogelijk in kennis te stellen.
Voorts is in die Algemene Bankvoorwaarden onder artikel 13 opgenomen dat - kort weergegeven en voor zover thans relevant - bij gebreke van betwisting binnen twaalf maanden nadat die stukken redelijkerwijze geacht kunnen worden de cliënt te hebben bereikt, ervan wordt uitgegaan dat de inhoud van die stukken door de cliënt is goedgekeurd.
Die bepaling stelt niet alleen de bewijspositie van de Bank veilig, maar stelt de Bank ook in staat onderzoek te doen en eventuele schadelijke gevolgen van fouten te redresseren.

4.6 De Bank heeft onder meer het verweer gevoerd dat zij thans, ruim na het verstrijken van de onder 4.5 genoemde termijn, niet meer in staat is en niet meer behoeft aan te tonen dat zij niet zelf het initiatief voor de overboeking van het bedrag van € 225.000,- heeft genomen, maar dat zij uitsluitend een door Belanghebbende gegeven opdracht tot de overboeking heeft uitgevoerd. Dit verweer strookt met de - kennelijke strekking van de - in artikel 13 van de Algemene Bankvoorwaarden opgenomen termijn van twaalf maanden, een periode waarbinnen door middel van onderzoek nog kan worden nagegaan of, en zo ja door wie, de opdracht tot een overboeking is gegeven.

4.7 De Commissie van Beroep stelt voorts vast dat Belanghebbende de inhoud van de aan zijn adres gezonden rekeningafschriften niet binnen twaalf maanden nadat die stukken redelijkerwijze geacht konden worden hem te hebben bereikt heeft betwist. Op grond van het bepaalde in artikel 13 van de Algemene Bankvoorwaarden mocht de Bank er daarom van uitgaan dat Belanghebbende de inhoud van die stukken had goedgekeurd.

4.8 Uit de stukken en hetgeen ter mondelinge behandeling door beide partijen naar voren is gebracht volgt dat wellicht vraagtekens kunnen worden gezet bij de wijze waarop de Bank het onderzoek naar de gang van zaken rondom de overboeking(en) heeft uitgevoerd. Daarbij moet echter worden betrokken dat het systeem van bewijslevering is ingericht op de werking van artikel 13 van de Algemene Bankvoorwaarden en dat Belanghebbende op een laat tijdstip contact met de Bank heeft opgenomen. Zo bevindt zich bij de stukken (slechts) een brief van de Bank aan Belanghebbende van 16 december 2010 met als bijlagen de door Belanghebbende gevraagde duplicaat-rekeningafschriften en een aantal berichten van een e-mailwisseling tussen Belanghebbende en de Bank in november en december 2012. Inmiddels waren toen echter al (ruim) acht respectievelijk (ruim) tien jaren verstreken sinds de uitvoering van de overboeking in 2002. Onder deze omstandigheden valt de Bank geen rechtens relevant verwijt te maken ten aanzien van haar onderzoek.

4.9 Op grond van het vorenstaande is de Commissie van Beroep evenals de Geschillencommissie van oordeel dat Belanghebbende niet aannemelijk heeft gemaakt dat de Bank zonder opdracht de litigieuze overboekingen heeft uitgevoerd.

4.10 Hetgeen partijen verder nog naar voren hebben gebracht, behoeft niet te worden besproken omdat dit niet tot een andere beslissing kan leiden.

Slotsom

4.11 Uit het voorgaande volgt dat het beroep van Belanghebbende tegen de uitspraak van de Geschillencommissie wordt afgewezen en dat de beslissing van de Geschillencommissie wordt gehandhaafd.

5. Beslissing

De Commissie van Beroep handhaaft bij bindend advies de bestreden beslissing van de Geschillencommissie.